

LA TASCA DEL RESPONSABLE EN EL MOVIMENT

*Javier Cámara
Zona Besòs*

Com heu vist al programa de la jornada de responsables de grup 2007, pretenem reflexionar sobre la responsabilitat en el moviment. Aquesta xerrada pretén centrar el tema i obrir la porta al treball posterior, primerament de forma personal i després en grup.

Des que em van proposar fer la xerrada, hi he donat moltes voltes i penso que he estat una mica agosarat acceptant de fer-la. Què puc dir de la responsabilitat als que són responsables i han vingut aquí perquè ho són? Amb tota seguretat no diré res de nou, i segur que vosaltres podreu arrodonir i complementar ràpidament tot el que digui.

Seguint l'esquema de la xerrada passem al primer punt:

1. Necessitat del responsable

Sempre és bo començar donant sentit a les paraules. Al diccionari de la llengua de l'Institut d'Estudis Catalans a més de definir **responsable** com **“la persona obligada a respondre dels seus actes”** (cosa que gràcies a la llibertat ho estarem sempre siguem o no responsables) també la defineix com: **“la persona amb capacitat per garantir l'acompliment d'una tasca”**.

I això crec que s'ha de remarcar, **“la persona amb capacitat per garantir l'acompliment d'una tasca”**. Encara que sigui de manera molt simplista, podem dir que: **Els responsables hem de garantir que l'ACO funcioni**.

I aquest és el quid de la qüestió d'aquest primer punt. Ara, hauria de donar arguments per justificar per què volem que l'ACO funcioni, però penso que donada la seva importància serà millor que en la estona de treball individual dediquem una estona per reflexionar sobre:

- què és l'ACO per a mi?
- què pretenc com a militant de l'ACO?
- per què vull que funcioni l'ACO?
- o d'altres qüestions semblants.

Però perquè no digueu que tinc molta cara per haver encetat el pernil i fugir d'estudi, remarcaré tres aspectes que cal tenir en compte.

1. L'ACO el formem un col·lectiu de persones molt diverses, molt diferents, en referència a l'edat, a la dedicació laboral, la forma de pensar, la forma d'entendre les coses, la forma de fer les coses, les prioritats, etc. Però tots tenim en comú que fem servir la RdV per reconèixer la presència alliberadora de Déu en la nostra vida i és aquesta presència, que anem descobrint en el dia a dia, la que ens impulsa a l'acció, és a dir, ens impulsa a treballar en la promoció de les persones i preferentment a favor de les més desfavorides. Ens impulsa a la transformació personal i social, ens impulsa a evangelitzar. Tots volem deixar entrar Crist en els nostres cors i en les nostres vides. Tots som un i tots som Església.

2. Tots formem part d'un moviment únic. La seva riquesa ve de la diversitat i del respecte a les persones. Tots treballem pel mateix fi, però cadascú en la seva vida, ens els seus ambients i al seu ritme. No és un moviment impositiu ni claustrofòbic. Es respecta la llibertat personal i que cadascú tingui el seu “tempo”, el seu ritme, la seva maduresa. Tots passem per moments més bons i no tan bons. Tots tenim moments alts i no tan alts. Tots ens ajudem a

passar els moments menys dolços, primer el grup i al darrere el moviment. Quantes vegades he donat gràcies al grup i al moviment per ajudar-me a mantenir-me fidel?

3. Com seria la meua vida sense el moviment? Quins serien els meus ideals allunyat de l'ACO? Com que heu vist que tinc tendència a fugir d'estudi, us donaré la resposta de l'Enric Blasi a aquestes qüestions, encara que no li he demanat permís i esperant que no em demani drets d'autor: **“Si no tingués l'ACO segur que la meua vida seria diferent. No, no vull ni imaginar-m'ho. Vull continuar vivint una Fe fonda, il·lusionada i compromesa. I l'ACO m'ajuda a fer-ho”**. Aquestes paraules i moltes altres que he sentit i que jo mateix faig meves em porten a voler que l'ACO no s'aturi, a voler que l'ACO funcioni. En això vull **col·laborar**.

Aquesta paraula, col·laborar, és una paraula important. Vol dir que el moviment no és meu ni teu. Vol dir que el moviment és de tots i totes, i que tots, sense exclusions, hem de fer que funcioni. És imprescindible que ens donem el **relleu en la responsabilitat** reconeixent que per a nosaltres el moviment és important, i que és de tots. Però sobretot reconeixent que tenim ganes d'evangelitzar, és a dir, que tenim ganes que altra gent pugui gaudir de la presència de Déu en les seves vides i que alhora es comprometin a estendre el Regne de Déu.

2. Trobar sentit a la responsabilitat

Quan parlem de responsables, sovint associem a la paraula la part més dura. Les dificultats que li associem, les veiem com el Quixot veia els molins, com gegants que no paren de moure els braços.

A més de veure les dificultats desfigurades, ens oblidem sovint de donar sentit a la responsabilitat. Nosaltres **ens sentim seguidors** de Crist perquè **creiem en el seu projecte alliberador**. I no només creiem en el projecte, sinó que sentim que **formem part** d'aquest projecte.

Per fer un tast del projecte llegiré unes paraules de Jordi Fontbona extretes del llibret núm. 9 de l'ACO *Ser militant avui*: **“Donant una ullada a l'evangelí, veiem com Jesús, al llarg de la seva vida, no fa més que confirmar de forma radical i definitiva que la veritable història es construeix des de baix de tot: Déu està, salva, cura, allibera, regna des de baix, des dels pobres, des de la creu. És per aquesta raó que només des de baix, des de la precarietat, podem descobrir i trobar-nos amb el Déu de Jesús: el Déu**

dels pobres. Jesús deixa molt clar que precisament és aquesta la voluntat del Pare, el que Ell vol des del principi. I puntualitza: **He vingut a fer la seva obra, a dur-la a terme.**"

A la paràbola del bon samarità (Lc 10, 25-37), que tots coneixem, veiem com participar en el projec-

El que acabem de dir es pot il·lustrar amb dos testimonis molt semblants:

"Puc dir que fou gràcies a la RdV que vaig acceptar la responsabilitat, amb molta por, però també amb molta confiança, perquè altres persones havien confiat en mi, confiança en Déu que em cridava a fer

te. Veiem que les bones paraules no són suficients per portar a terme el projecte. Cal l'acció, cal acostar-se, cal contacte, cal posar-se en la pell de l'altre, en definitiva cal implicar-se.

I a més la paràbola acaba amb aquestes paraules: "Vés i tu fes igual".

Veiem que això és una crida, i la crida és personal, és a tu a qui crida, no és a un altre. Pot ser que no sentim el nostre nom, com el va sentir Samuel en la seva crida. Però és a tu a qui crida.

Sigui com sigui la nostra crida, si volem ser protagonistes del projecte, la nostra resposta ha de ser la mateixa. Afirmativa, espontània, generosa i confiada, encara que estigui plena de dubtes sobre les nostres capacitats i possibilitats.

Hem de tenir que Jesús caminarà amb nosaltres, encara que no el reconeguem quan camini al nostre costat com els va passar als deixebles d'Emaús (Lc 24, 13-35). Hem de tenir Fe que ens ajudarà quan, desesperats per la situació, sentim com ens enfonsem en les aigües de la foscor, com va ajudar Pere.

aquest pas." (Montserrat Sidera)

"Vaig acceptar la responsabilitat com una resposta a la crida de Déu a servir, malgrat no tenir clares les meves forces. Però si la confiança de no estar sol (els altres i Déu). Em va ajudar molt reflexionar sobre el Magnificat." (Albert Marín)

El que importa és que la Fe dóna sentit a la responsabilitat i la nostra resposta exercida amb tota llibertat dóna sentit a la crida i farà que la nostra dedicació i esforç donin més o menys fruits.

Agraint l'ajuda que molts de vosaltres em vau fer en contestar el meu correu demanant el vostre testimoni, acabo aquest punt amb un petit resum de les respostes rebudes referents a les **raons que us van portar a acceptar la responsabilitat:**

Per Fe:

- Em comprometo i em poso en acció amb la certesa que no faré el camí sola.
- Volia trobar-me amb Déu que ens acull.
- Veig que Déu fa meravelles en nosaltres encara que estiguem plens de mancances.

Per voluntat:

- Volia fer un servei.
 - Volia que fos la meva acció.
 - Volia aprendre.
 - Tenia ganes de fer aquesta feina.
 - Em feia il·lusió fer-ho.
 - Tenia ganes de tirar endavant un projecte comú, per damunt de picabaralles personals.
 - Em van proposar la responsabilitat i vaig acceptar en aquell moment.
- Per compensació:
- Volia agrair al moviment i a les zones totes les coses que rebo.
 - Havia viscut el moviment de petita i em vaig oferir si el grup feia el pas d'entrar a l'ACO.
 - No vaig tenir opció, tots havien estat responsables abans que jo.
 - Les responsabilitats han de ser rotatòries.
 - Per agraïment, penso que no hi ha dret que després de fer una feina, ningú no vulgui ocupar el teu lloc.

3. Què comporta la responsabilitat

Per donar resposta a la crida personal, és bo posar a la balança els aspectes positius i els negatius, o com diria un optimista els menys positius. Aquí en tenim un resum:

3.1. Dedicació - temps

Les coses no funcionen soles, s'han de pensar, estructurar, donar-hi forma, coordinar, acompanyar. S'han de fer.

Cada àmbit de la responsabilitat, necessita una dedicació mínima de temps i hauria de tenir també una dedicació màxima. La dedicació al moviment no la fem de forma exclusiva, l'hem de compaginar amb la nostra vida laboral, familiar, amb altres compromisos que anem agafant amb els anys.

Si tenim molts compromisos, acceptar una responsabilitat, no ha de suposar fer una cosa més. Hem de ser realistes i prioritzar el que fem. Tots els compromisos que tenim són sens dubte importants, en tots cal la nostra participació i col·laboració. Però recordem que som **col·laboradors** i que en cap projecte no som imprescindibles, un projecte que depengui únicament d'una persona no té futur. Prioritzar ens pot ajudar a alternar la dedicació i ser coherents.

Prioritzar també ens ajudarà a minimitzar les repercussions de la nostra dedicació a altres aspectes de la vida que no es poden deixar ni s'han de deixar sense la nostra atenció.

Un altre aspecte fonamental a tenir en compte és la família. Els que tenim parella o fills hem de pensar que el temps és també un bé familiar. És un bé col·lectiu. Si un membre de la parella dedica més temps a reunions, trobades, etc., vol dir que l'altre membre de la parella l'haurà de suplir o complementar amb el seu temps, sobretot de temps domèstic (neteja, compra, fer el dinar, etc.), i amb la seva dedicació.

Per tant, és imprescindible fer una valoració en parella, una valoració en família. Tots els possibles implicats han de participar en la decisió. Si entre tots es valora que acceptar una responsabilitat, amb les seves coses bones i no tan bones, pot ser un temps de creixement i de realització de la persona, pot ser un temps per viure l'evangeli de més a prop, la responsabilitat adquireix una altra dimensió. Es converteix en un acte d'amor.

Pot ser un moment important per als fills. Podran copsar quins són els nostres valors, quins són els nostres objectius, podran veure que existeix la gratuïtat dels actes, que no tot es fa per rebre compensacions monetàries. També serà bo que vegin com la parella es complementa, com un facilita que l'altre es realitzi. I això és un creixement mutu, és un creixement de tota la família. No sé si sempre serà així, però és com ho vam viure a casa fa uns anys.

3.2. Renúncia

A un temps d'oci, a un temps de descans, a altres activitats, a fer altres compromisos, a temps de formació en altres camps...

El dia només té 24 hores i la setmana set dies, encara que per als treballadors sembla que tingui més hores laborals el dia i més dies feiners la setmana. No es pot fer tot i més. Hem de tenir present quines seran les nostres renúncies i hem de trobar sentit a la renúncia. N'hem de tenir consciència si no volem que a la llarga les visquem com un pes, com una càrrega i no com hauria de ser.

El sentit a la renúncia també el podem trobar a l'evangeli. El trobem en el significat de la paraula Amor. El trobem en la nostra escala de valors.

3.3. Ser coherents

Actuar d'acord amb el que pensem és de les coses més difícils que hi ha i per això valorem tant la coherència de les persones.

Nosaltres, almenys jo, en moltes ocasions hem pensat una cosa i hem fet la contrària. Ens veiem febles i contradictoris. Acceptar aquesta limitació és

bo, però insuficient. Cal un esforç, una lluita constant. Sabem que potser sigui la pedra que més cops ens fa caure i ens haurem d'aixecar i continuar caminant.

Acceptar una responsabilitat és signe de coherència però no és garantia d'èxit. Pel camí trobarem moltes pedres, moltes contradiccions que haurem d'anar superant. Però la roda ja l'haurem fet començar a girar, haurem fet el més difícil. Mantenir-la rodolant és més fàcil, perquè la coherència porta a la coherència, i de nosaltres dependrà que rodi més o menys temps.

Ser coherents és comprendre que no podem exigir o esperar res si nosaltres no ens exigim o donem. Ser coherent és comprendre que altres esperen que nosaltres siguem coherents.

Per a un cristià ser coherents és intentar viure la vida a la llum de l'evangeli.

Per a un militant ser coherent és viure la vida en acció, és no esperar que altres facin el que creiem que s'ha de fer.

3.4. Aprenentatge

- De com som

Igual com la RdV ens ajuda a conèixer millor, la responsabilitat reforça aquest aspecte, però des d'un altre punt de vista. Participar en l'organització, cercar objectius, prioritzar accions, desenvolupar altres tasques diferents a les que realitzem normalment, ens permetrà descobrir capacitats o habilitats desconegudes o poc utilitzades. Ens permetrà descobrir que podem ser creatius i imaginatius. Però a vegades també ens farà descobrir que tenim limitacions, que tenim les nostres misèries. Descobrir pols oposats de la nostra persona és un aprenentatge que ens ha d'ajudar a acceptar-nos tal com som i ens farà tenir consciència del que realment som capaços de fer, si potenciem les nostres capacitats.

- D'una altra manera de viure la Fe

Les noves relacions interpersonals, que ens pot portar la responsabilitat, el contacte amb gent compromesa, les pregàries a l'inici de les reunions, preparar més a fons les RdV, i altres situacions ens portaran a viure l'evangeli en el dia a dia, el tindrem més a prop i ens portarà a viure la fe d'una altra manera, ens portarà a replantejar-nos la fe, a madurar la fe.

- De treballar en equip

Treballar en equip és la base per entendre que formem part d'un moviment i que el seu funcionament depèn de nosaltres però no solament de nosaltres i menys d'una persona sola.

Com a militants de l'ACO sabem que les accions unipersonals són petits grans de sorra, i que se'n necessiten milions per fer un sorral o una duna. I sabem que a més dels companys i companyes, també tenim l'esperit que ens acompanya.

Treballar en equip vol dir intercanviar idees, il·lusions, projectes; vol dir saber escoltar les opinions dels altres, comptar amb els seus punts de vista abans de prendre decisions; vol dir distribuir les feines segons les capacitats o possibilitats de cadascú; vol dir donar confiança i suport als altres; vol dir saber delegar i no acaparar massa les tasques, perquè tot surti com "jo" vull; vol dir valorar en equip les crítiques i les propostes de millora.

Treballar en equip és saber que treballem amb persones lliures i que s'ha de respectar la seva llibertat. És saber tenir-hi confiança.

Treballar en equip és saber que nosaltres, com a individus, no som herois ni salvadors. És saber que som col·laboradors d'un projecte profund i col·lectiu, on no es pot mesurar de forma tangible l'eficàcia de la nostra feina.

Treballar en equip és enriquir-se de les diferents formes de fer dels altres.

- Del moviment i d'altres col·lectius d'Església

Quan entrem a l'ACO la nostra referència és el grup. En ell ens trobem còmodes i satisfetes les nostres aspiracions i necessitats, i sovint el moviment pot quedar una mica llunyà i massa "oficial".

Fer de responsable ens fa participar de la vida del moviment d'una forma més directa que ens porta a conèixer gent com nosaltres, amb conviccions semblants, amb fermes compromisos, i això ens estimula, ens estira i ens ajuda. El que fem adquireix un sentit col·lectiu més ample.

Participar és viure el moviment, és veure que el moviment el fem tots i que tots ens necessitem per tirar endavant un projecte que va contracorrent respecte als principis predominants de la societat actual, que magnifica el culte a l'individualisme, a tenir, a aparentar, a ser més que els altres, el culte al cos, etc.

Participar en el moviment és deixar entrar els altres en la nostra vida i això alhora ens allibera i ens permet veure que també, el moviment forma part d'un col·lectiu encara més ampli i més complex. Hi ha altres moviments, altra gent, que potser tenen un altre punt de vista, o una altra manera de fer les coses, però que treballen en el mateix projecte. Tots som església.

Amb uns ens trobem més propers; amb altres, més allunyats i crítics; però descobrim que hem de conviure tots i que entre tots ens podem complementar per fer que el projecte comú s'escampi com una taca d'oli i es faci realitat.

Descobrir en quin projecte estem posats, descobrir com funciona el moviment, la implicació d'altres responsables, la resposta dels militants, la profunditat de les seves vides i del seu compromís, ens fa estimar el moviment, perquè tot això té un valor molt més alt del que tenen les mancances i contradiccions que també descobrim.

dispersa. És que ell va a jornal i tant se li'n dóna de les ovelles. Jo sóc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi."

I que difícil és estimar sempre. A vegades costa estimar fins i tot els nostres, els que tenim més a prop. I Jesús ens diu que també hem d'estimar els enemics. Quant ens falta per aprendre!

Però igual que a llegir se n'aprèn llegint, a estimar se n'aprèn estimant, i a servir, servint; per tant, no podem restar esperant que arribi el moment oportú, el moment que a nosaltres ens vagi bé, hem d'estar disposats a fer-ho en tot moment. Com hem vist,

Molts de vosaltres confirmeu amb els testimonis que m'heu fet arribar, que després de ser responsables el moviment es veu molt més proper i que fa entendre millor quin és el nostre projecte.

3.5. Un servei

Dedicar el nostre temps als altres sense esperar res de material a canvi, simplement esperant i desitjant, encara que sigui amb una mica d'orgull, poder ajudar-los en la seva vida i a créixer com a persones, és sens dubte un servei. Un gran servei. És fer un acte d'Amor. És entendre l'evangeli.

Ho veiem en el text del Bon Pastor (Jo 10,11-13): *"Jo sóc el bon pastor. El bon pastor dóna la vida per les seves ovelles. El qui va a jornal, el qui no és pastor ni amo de les ovelles, quan veu venir el llop les abandona i fuig; llavors el llop se n'apodera i les*

perquè un servei tingui sentit, tingui transcendència, ha de ser un acte d'amor. Per tant, no n'hi ha prou de complir l'expedient, no n'hi ha prou de fer les tasques de responsable perquè toca, s'ha de fer amb alegria, amb il·lusió, amb dedicació. I pensar en persones concretes, en els altres, ens pot ajudar molt.

Però igual que no podem racionalitzar-ho tot i estar sempre segurs del que fem, tampoc podem estar racionalitzant o interioritzant que el que fem en tot moment és un acte d'amor. Vull dir que no podem pretendre estar en un estat d'èxtasi utòpic, o perfecció absoluta. Pot ser suficient trobar el moment per pensar en els companys i companyes, per tenir en compte els seus neguits o il·lusions i tenir-los presents en el nostre cor i davant Déu en les nostres pregàries. I aquesta pregària serà la força per continuar estimant, la força per continuar servint.

Tampoc hem de confondre pensar en els altres o tenir-los presents amb ser autèntiques paparreres, o pesats o un incordi. No podem confondre fer un truc amb estar sempre penjats al telèfon o anar a prendre un cafè amb instal·lar-se al sofà de casa seva cada diumenge. S'ha de respectar la intimitat, els desitjos dels altres, la seva llibertat.

3.6. Una acció

Arribar a l'acció és l'objectiu desitjable de tot militant. A tots ens agrada i volem actuar en benefici dels més desfavorits. Tots volem participar en la transformació de la classe obrera, en la transformació de les estructures socials, en la transformació interior de la persona.

Tots estem disposats a pressionar les institucions, perquè facin o desenvolupin polítiques socials en favor de la millora de l'educació, que facilitin portar una vida familiar digna, que permetin l'accés a l'habitatge, que disminueixin les precarietats laborals i els accidents en el treball, que facilitin l'accés als serveis de salut, que afavoreixin la igualtat entre home i dona, que estiguin a favor de la pau i el respecte a la natura, etc., etc.

Cadascun de nosaltres se sent més empès a treballar en un aspecte o en un altre. I precisament la gran variabilitat que es dona en la forma de ser, pensar i fer dels militants i el respecte a la llibertat de tots, fa que puguem trobar militants gairebé en tots els àmbits d'acció imaginables o possibles i més, si pensem que molts estan compromesos en més d'un àmbit.

Tots els compromisos, totes les accions, són igual de bons. No n'hi ha de més bons o altres de pitjors, no n'hi ha de primera divisió o de segona. Totes són imprescindibles, totes són necessàries.

Però com és ben sabut, "temps fugit". El temps posa límits als nostres desitjos, igual que els n'hi posa la nostra capacitat. No podem fer el que voldríem. No podem comprometre'ns en tot. Estem obligats a prioritzar els nostres compromisos. Torna a sortir la paraula prioritzar. Com ho podem fer si com hem dit no hi ha compromisos de primera o de segona divisió? Com ho podem fer per evitar tot el que és subjectiu, o la deformació de la realitat que poden fer els nostres propis interessos o la nostra comoditat?

És evident que hem de confiar en la nostra sinceritat i que intentarem valorar on és **més necessària** la nostra acció i **no** on és més important o on té més prestigi.

I és aquí on vull fer el recordatori que fer de responsable és una acció. No és una cosa a fer a més a més. És de la mateixa divisió que les altres accions.

I cal valorar que podem dedicar temps per facilitar que el moviment ajudi que altres companys o companyes puguin desenvolupar el seu compromís. Cal dedicar temps a fer que el moviment funcioni, que nodreixi, que estimuli que empenyi a l'acció.

Això ho hem de tenir en compte en el moment de prendre decisions, en el moment de valorar la nostra disponibilitat, quan hàgim de donar resposta a una crida.

4. Com viure la responsabilitat

Valorar que fem un servei, una acció, en un moviment que sentim com a propi i que l'estimem, ens ha de portar a viure la responsabilitat:

Com un regal

Saber que altres compten amb nosaltres, que confien en la nostra dedicació, en la nostra forma de veure i viure la vida és un autèntic regal.

Ha de quedar clar que la responsabilitat no s'ofereix perquè cap dels triats prèviament la vol acceptar, perquè intueixen més els inconvenients que l'acompanyen que els beneficis que comporta.

S'ofereix a tothom perquè no s'exclou ningú. No s'ofereix a aquell o aquella que sembla que tinguin més capacitats, s'ofereix a tothom que tingui el cor obert. S'ofereix a tothom que entengui el moviment. S'ofereix a tothom que vulgui reconèixer un Crist que camina prop nostre. S'ofereix a tothom que estigui disposat a ser instrument de l'esperit.

És un regal sentir-se a prop de l'esperit, a prop de Jesús. I no ho dic perquè soni bé, o per dir "que maco!" com diem els de Barcelona quan veiem un pi a la muntanya. Ho dic perquè al fer diferents responsabilitats a l'ACO, aquesta sensació de proximitat l'he tingut més d'un cop i de dos, i sincerament crec que no va ser una sensació de satisfacció infantil sinó de profunditat. Han estat molts cops els que he descobert sobretot gent senzilla que interpretava i vivia el que a mi em semblava complex i feixuc. He pogut veure com molts militants són capaços de complicar-se la vida per ajudar els altres amb una naturalitat esfereïdora. Se m'han posat els pèls de punta al veure companys i companyes que a pesar de les seves carències materials no deixaven de donar-se als altres. Crec que puc dir que fer de responsable és un regal.

Amb il·lusió

No pot ser d'altra manera si ens sentim protagonistes d'un projecte que té unes arrels profundes, unes arrels que s'alimenten de la fe que ens ajuda a viure el dia a dia amb l'esperança que un món nou és possible.

Amb alegria

No vull dir que ser responsable ha de ser sinònim d'estar sempre content i rialler perquè tot ho veurem de color de rosa o amb un fals optimisme. És evident que la realitat és molt crua, vivim en una societat plena de precarietats, però tampoc això ens ha de fer veure que tot és negre.

Vull dir que fer de responsable no s'ha de viure com una càrrega o amb angoixa, s'ha de viure estant atents als petits avenços, a les petites conquestes diàries. I dedicar-nos als altres i pels altres és una forma de superar el nostre egoisme, és una forma d'avançar. Viure les accions i els compromisos dels altres també és motiu d'alegria. Buscar Jesús entre els companys i companyes és motiu d'alegria.

Sabem que la mateixa cosa és diferent segons el color amb què la mirem. Sentir-se petit i trepitjat com un gra de sorra pot ser terrible o pot ser motiu d'alegria si busquem la transcendència de les nostres accions. Mirar la feina de responsable amb alegria facilitarà la nostra tasca i la tasca dels altres.

Amb confiança

En les nostres capacitats

Quan ens ofereixen una responsabilitat de forma automàtica i sense que vulgui ser una excusa pensem que hi ha altres persones amb més preparació, amb més capacitats que nosaltres i que ho farien millor que nosaltres, amb molta probabilitat aquestes persones existeixen dintre del moviment, però no és aquest el tema important.

Potser ho pensem perquè desconfiem de nosaltres mateixos, perquè sabem de les nostres mancances, perquè creiem que ens coneixem a fons. Aquesta apreciació segurament serà una certesa. I és per això que fer de responsable té valor.

A l'ACO volem seguir l'estil de vida de Jesús, i Jesús quan va triar persones perquè treballessin per fer realitat el seu projecte, no va triar els més savis i poderosos; aquests tenien al cap coses més importants. Ell va triar persones com nosaltres amb limitacions, amb precarietats. Va triar pescadors que vivien del seu esforç i el seu treball.

Però a Mt 25, 14-15, llegim: *“De manera semblant, un home que havia de fer un llarg viatge va cridar els seus servents i els va confiar els seus béns. A un li donà cinc talents; a l'altre, dos, i a l'altre, un —a cada un segons la seva capacitat—, i després se'n va anar.”*

Així doncs, tots tenim talents; pocs o molts, però tots en tenim i els hem de fer produir.

El que és segur és que els dotze havien de tenir el talent de la capacitat per entusiasmar-se per un projecte revolucionari, que ben bé no entenien.

Vist amb la perspectiva del temps, què podríem dir avui de les capacitats i limitacions dels pescadors? Què podrem dir de les nostres d'aquí a un quant temps?

En l'acompanyament de Jesús

Pere i els seus devien tenir altres talents, potser el talent de no voler racionalitzar-ho tot, però segur que tenien el talent de la confiança en Jesús. Estaven segurs que mai els deixaria.

Nosaltres sabem que van encertar. Jesús els va acompanyar sempre i a més era el seu Mestre.

Els ensenyava a poc a poc. Els ensenyava una cosa i els deixebles n'entenien una altra. Com passa a les nostres aules i amb els nostres fills. Si jo hagués de fer la feina de Jesús, segur que molts cops m'estiraria els cabells i pensaria que no havia triat bé.

Però Jesús els va continuar ensenyant i acompanyant, sobretot en els moments més difícils, va ajudar Pere a sortir de les aigües quan s'enfonsava, va caminar amb els deixebles d'Emaús quan tornaven a casa amb el pes d'una suposada derrota a l'esquena, pensant que tot estava perdut, afligits pel dolor de la seva mort.

Viure amb ell dia a dia els va fer madurar, els va fer entendre el projecte, va fer que fructifiquessin els seus talents. Nosaltres tenim la RdV per intentar trobar Jesús que també ens acompanya dia a dia i per fer que els nostres talents no quedin amagats sota terra i també donin fruits.

Si nosaltres som tant o més tanoques que els deixebles, per què a nosaltres no ens ha d'acompanyar?

Però hem de tenir en compte que tenir garantia de la seva companyia, no vol dir que la feina ja està feta i que restarem lliures de dificultats, de contradiccions i de la desesperança. Únicament ens ajuda a superar-nos, ens ajuda a créixer com a persones i dóna sentit al que fem o estem disposats a fer.

Compartint

Al parlar del moviment hem dit que tots som responsables que funcioni o no funcioni. És evident

que en aquest sentit tots som co-responsables i que la responsabilitat és compartida. Però al dir que hem de viure la responsabilitat compartint, no pretenc parlar d'aquest sentit.

Encara que sembli contradictori, crec que les responsabilitats han d'estar ben definides, que s'ha de poder identificar el responsable de grup, zona o comissió. No és adient fer de responsable fins aquesta línia i que un altre faci de responsable de la línia enllà. No és bo que jo faci de responsable el dilluns, dimecres i divendres i tu el dimarts, dijous i caps de setmana. Pot ser que en algun grup, per les seves circumstàncies concretes és doni una situació semblant a aquesta caricatura que he fet, però en tot cas hauria ser de forma extraordinària, i molt limitada en el temps.

Crec que les responsabilitats són individuals, i que quan fem de responsables ho fem de forma incondicional, sense limitacions. Crec que tots hem d'assumir responsabilitats però no tots alhora, cadascú en el seu moment.

Al parlar de compartir vull dir, sentir-se acompanyats per altres responsables. Per això trobo que s'hauria de potenciar les reunions de zona, o el comitè general per exemple. Això no vol ser una crítica de com es fan. Únicament pretenc remarcar la importància que tenen i ressaltar que el moviment no pot funcionar sense. I així podrem entendre que:

Compartir vol dir sentir-se part d'un projecte col·lectiu i viu.

Compartir vol dir fer coneixedors de les nostres dificultats, de les nostres inquietuds, de les nostres propostes, a la parella, i als altres membres del grup o del comitè.

Compartir vol dir saber demanar ajuda en moments de dificultat o en situacions que no podem resoldre o atendre adequadament.

Compartir vol dir acceptar l'ajuda dels altres, acceptar els seus punts de vista, les seves propostes. Vol dir fugir de d'individualisme, anar renunciant al nostre "ego" fugint de fer les coses per posar-nos medalles.

Compartint alleugerem el pes de la responsabilitat i no la viurem com una càrrega. Perdrem la por a fer-ho malament. Si surt bé no serà un èxit personal exclusiu, però tampoc com un fracàs personal.

Compartir vol dir perdre la por de revisar la nostra feina a la llum de la RdV.

Compartint podrem descobrir i fer descobrir als altres tot el que la responsabilitat ens aporta.

Amb reflexió i pregària

Trobar moments per pensar en el que s'ha de fer ens ajudarà a organitzar-nos i ens farà fugir de la improvisació que tant mal fa a les organitzacions. És un indicatiu que les coses que es fan no són importants. És clar que quan un cúmul d'inconstàncies coincideixen no hi ha altre remei que improvisar, però no ha de ser la forma normal de fer les coses, perquè la improvisació porta a la relaxació i, arribats a aquest punt, el passotisme és a tocar.

Fer de responsable no vol dir vetllar únicament pels aspectes organitzatius i formals del moviment. S'ha de tenir molt en compte l'acompanyament de la persona. Aprendre a fer-ho potser ens demanarà tota la vida. En aquest aprenentatge ens ajudarà interioritzar el que fem i les persones que ens envolten, és a dir, tenir-les presents en els moments de calma i tranquil·litat, és a dir, en aquells moments que sembla que mai tenim. Però són moments que existeixen de veritat, però s'han de buscar i, a trobar-los, ajuda ser metòdics.

Aquests moments de trobada també amb Déu són moments de pregària, moments que a més d'ajudar-nos a acompanyar la gent, ens ajudaran a mantenir una fe viva al sentir-nos alhora també acompanyats.

Entomant les dificultats

Per molta disposició i voluntat que tinguem, per molta Fe que ens doni força, la nostra acció no es lliurarà de dificultats personals, familiars, socials, de temps, de salut, etc.

Viurem moments difícils, de dubte, de contradicció, de desànim, d'angoixa...

S'ha de tenir present que aquests moments tard o d'hora arribaran, mai faltin a la cita. Jesús també els va tenir i els va patir. Recordem els moments que va viure a la muntanya de les Oliveres, Lc 22,41-45: *Després se separà d'ells cosa d'un tret de pedra, s'agenollà i pregava dient: "Pare, si ho vols, aparta de mi aquesta copa. Però que no es faci la meva voluntat, sinó la teva." Llavors se li va aparèixer un àngel del cel que el confortava. Ple d'angoixa, pregava més intensament, i la seva suor semblava com gotes de sang que caiguessin fins a terra. Quan s'aixecà de la pregària, anà cap als deixebles i els va trobar adormits de la tristot.*

Aquests moments són inevitables ni es poden amagar, i ben segur que ens faran mal, pot ser que els alleugerim si ens sentim universals en el patiment, però els hem d'entomar.

Hem de buscar la causa, el perquè, hem de buscar solucions. I si ho mirem com un problema pot anar bé el que recomanem als alumnes quan diuen que no entenen un problema. "Un enunciat que s'entén a la primera no és un problema. Per entendre un problema s'ha de llegir diverses vegades intentant entendre cada frase i hem d'enfocar el problema des de diferents punts de vista".

Nosaltres el tindrem encara més difícil, perquè segur que no disposarem d'un enunciat que contingui totes les dades que portin a trobar la solució del problema si la té.

Per mirar d'enfocar el problema des de diferents punts de vista, haurem de recórrer com hem dit abans a compartir els nostres neguits amb la parella, el grup en forma de RdV, amb altres responsables, amb amics aliens al moviment, amb qui sigui.

I si encara no hi trobem sortida, hem de recordar que ens queda un altre punt de vista, el del Pare. A l'evangeli de Lluc hem pogut veure con Jesús entomava la situació.

5. Paper del responsable

El trobem a les normes de funcionament del moviment, i aprofundir en el paper del responsable en cadascun dels àmbits de responsabilitat del moviment i els seus reptes podria omplir tota una jornada sencera de formació. Per això crec que en aquest punt s'han de diferenciar dos aspectes:

5.1. Les tasques comunes en tots els àmbits

Cada responsable en el seu nivell de responsabilitat ha de vetllar per les tasques següents:

Organitzatives

- Fitxar el objectius i prioritzar
- Planificar la metodologia a seguir
- Establir els calendaris adients
- Preparació de trobades
- Distribució de feines
- Valorar el compliment d'objectius, prioritats, metodologia, trobades...

De formació

- De la vida espiritual: pregàries, recessos, estudis d'evangeli...
- De vida obrera: situació actual, problemàtica, reptes...
- De vida social: tendències socials, economia, problemàtica global, ambiental...
- De vida militant: compromís, accions...

De representació i relació

- En nivell d'organització superior: zona, moviment...

- Amb altres moviments
- Amb sindicats, partits polítics...

De transformació

- Social: potenciar l'acció militant en diferents col·lectius
- Individual o personal.

5.2. La tasca més difícil

Segons les nostres capacitats o forma de fer les coses, la tasca més difícil pot ser diferent per a cadascun de nosaltres. Però aconseguir l'equilibri entre els quatre aspectes (organitzatiu, de formació, de representació i de transformació) pels quals han de vetllar els responsables, és una tasca ben difícil. A un ebenista no li costaria gaire fer una cadira ben equilibrada, potser no li caldria ni el metro, faria les quatre potes iguals i l'estabilitat estaria garantida. Però per aconseguir l'equilibri en cada àmbit de responsabilitat, les quatre potes han de ser-hi, però no tenen perquè ser iguals, i fins i tot en un mateix àmbit de responsabilitat, al llarg del temps pot variar la longitud dels quatre puntals.

Per a mi, a més d'aconseguir l'equilibri, la feina més difícil és fer present la quarta pota, la de la transformació.

Volem transformar, volem canviar els valors que fonamentin la vida de la nostra societat, volem presentar una alternativa a la forma de fer de la societat dels nostres dies. Volem que arrelhi el projecte de Déu basat en el respecte a la persona i en l'Amor.

Però, com un pas previ, per aconseguir aquesta transformació, abans d'aconseguir que els altres es transformin, hi ha d'haver una transformació personal de cadascun de nosaltres. I penso que hi ha una proporcionalitat directa entre la transformació personal i les accions transformadores que portem a terme. A més transformació, més qualitat de l'acció.

La transformació personal la cerquem a la RdV, ja ho deia A. Maréchal: *"Revisió significa: visió diferent, nova, renovada, de la vida... Reveure els nostres motius i els nostres sentiments és certament bo i necessari, però no n'hi ha prou. El que s'ha de revisar, és el fons del nostre cor, per obrir-lo al pas o vinguda de Crist"*.

Acompanyar en la RdV, fer que esdevingui eficaçment transformadora és molt difícil. Tots som conscients d'aquesta dificultat. De forma individual o empesos per propostes del moviment, hem llegit un munt llibres, llibrets, articles, o hem fet trobades de

formació, per cercar el mètode que més ens ajudi.

I a vegades, aplicant el que ens acaben d'explicar, el que hem llegit o per circumstàncies del moment, hem aconseguit fer RdV que ens han portat a petites transformacions, a petits canvis personals.

Però sovint caiem en la rutina, en les manies, en els cercles viciosos, evitem tractar certs temes, o no anem al fons del cor.

Aquesta és la tasca difícil del responsable:

- lluitar contra les rutines dels grups, de les zones, de les comissions, dels comitès.

- donar sentit al que fem, el que importa no és anar per feina i enllestir-la, el que importa és anar al fons.

- acompanyar els altres membres del grup de revisió, acompanyar els responsables de grup, o els responsables de zona i comissions.

Potser espereu que ara faci propostes per millorar aquests aspectes, però hem vist que és una dificultat històrica i que no hi ha receptes màgiques que garanteixin els resultats.

El que pot ser una ajuda és tenir present aquestes dificultats, plantejar-les a l'inici de curs, i anar revisant-les de tant en tant.

Tenir present aquestes dificultats ens pot fer canviar la forma de fer les coses. Per exemple, de com fem la transmissió d'informació als grups. No és el mateix si diem "abans del mes d'abril hem de fer una RdVp i enviar-la" que recordar de quina prioritat neix, d'on va sorgir la prioritat, quins són els objectius o quin ús es farà de l'escrit. Segurament fins i tot

canviarà el to de la nostra veu i l'entusiasme que hi posarem.

No és el mateix dir "ens han demanat noms de dones per fer de presidenta" que explicar la tasca que s'ha de fer, la seva importància, el sentit, etc., etc.

Fer aquesta simple transmissió d'informacions d'una manera o d'una altra, condiona molt el futur dels esdeveniments, de forma indirecta fa estimar el moviment o tenir-lo més llunyà, i de forma directa la reunió va entrant lentament en situació, en comunió i això pot ajudar a arribar a fons.

6. Relleu de la responsabilitat

En aquest punt diferenciarem dos aspectes:

6.1. Buscar el rellevista

L'ideal del relleu

Hem vist, i molts de vosaltres ho dieu, que per les responsabilitats hi hauríem de passar tots, que fer de responsable aporta molt a la persona que fa de responsable i altres beneficis de la responsabilitat.

També hem parlat i també tots hi estem d'acord que la dedicació a la responsabilitat ha de ser temporal, i a les normes de funcionament del moviment hi trobem els terminis per fer el relleu. Per tant, arribat aquest final, el relleu hauria de ser gairebé automàtic. I així seria si hi hagués gent disposada i això voldria dir que el moviment és prou madur.

El moviment serà madur quan la gent cregui en el projecte i vulgui implicar-s'hi. Quan entengui que

el moviment no és un club de socis que pel fet de pagar una quota dóna dret a passar l'estona lliure, o de disposar de llocs on poder trobar-se amb la gent coneguda. El moviment és el que ens permet i ens facilita participar en un projecte únic i ens en fa protagonistes.

Amb això no vull dir que el nostre moviment és immadur. Té un grau de maduresa molt acceptable, però no hem arribat al punt òptim, aquell en què la fruita es fon a la boca.

El grau de falta de maduresa ve donat per la por de donar-se, por que la vida es compliqui, por de plantejar-se les coses, és la falta de confiança.

Dificultats per trobar relleu

Però aquest ideal no és la realitat. Costa trobar responsables. La dificultat també és proporcional al grau de responsabilitat. Gairebé tots els grups tenen el seu responsable. Vol dir que la gent és més madura per fer de responsable de grup? Sincerament crec que la maduresa és la mateixa, però al grup ens coneixem tots. Per una part és més fàcil veure com de complicada és la vida dels altres i és més fàcil donar-se per alliberar de feina els altres i per l'altra part és més difícil escapolar-se o passar desapercebuts. Aquest aspecte i també pensar que altres poden fer-ho pot ser el punt clau en les dificultats dels relleus de responsable de zona o president o presidenta.

Problema teòric vs problema real

Encara que tinguem clar el que significa el moviment, i que estiguem disposats a col·laborar-hi, disposats a implicar-nos-hi, és a dir, encara que entenguem la teoria, hi ha dificultats reals com ara problemes laborals, malalties, familiars, etc., que impedeixen o dificulten la feina del responsable. Aquests problemes disminueixen molt la disponibilitat de temps. Però hem de ser realistes en aquest tema. Certament el temps no és elàstic, el dia té les hores ben comptades. El problema és el que fem del temps disponible. Hem de ser clars, almenys amb nosaltres mateixos, de com l'utilitzem i no el podem utilitzar com a excusa quan ens interessi.

Elements a tenir en compte abans de donar resposta

Quan sentim que ens criden a una responsabilitat, crec que fora bo tenir presents aquests punts que ens poden ajudar a prendre decisions:

1. Cal escoltar la crida.
2. No dir que NO immediatament. Si ho fem,

després tot serà buscar arguments per justificar haver dit no.

3. Fer una valoració personal, en parella, en família, en grup, de les repercussions i possibilitats. Al fer la valoració s'han de tenir presents tant els aspectes negatius com els positius.

4. Fer pregària i deixar-se il·luminar per l'Esperit.
5. Prendre la decisió.

6.2. Protocol de traspàs

Seguir un protocol de traspàs pot facilitar el relleu i pot fer-lo més efectiu. Toni Fernández en va elaborar un, fa un quant temps, i pot servir de guia per elaborar-ne un d'específic per a cada nivell de responsabilitat.

Com a punts bàsics s'haurien de tenir en compte:

- garantir el coneixement del moviment: documents d'identitat, normes de funcionament, carta econòmica...,
- elements de continuïtat: temes que s'estan treballant en el moment del traspàs, prioritats, objectius,
- reptes plantejats, actuals o de futur,
- coordinació eclesial o social,
- seguiment o acompanyament fet o a fer,
- dinàmica i organització,
- elaboració de la tasca feta pel que deixa la responsabilitat,
- preveure el relleu.

7. Pregària d'un responsable

Gràcies, Senyor, per l'equip d'ACO. Gràcies pel testimoni que em donen cadascun dels seus membres. Testimoni d'implicació en el treball, en el barri i la ciutat, en la política... Testimoni de fe, manifestat i compartit en la pregària inicial de la reunió.

Gràcies també perquè l'equip ens serveix a tots per mantenir vives les conviccions i les opcions, la fe i la militància. Gràcies perquè aquests anys, en què la meva dedicació principal ha estat l'acompanyament del grup com a responsable, aquest equip d'ACO ha estat el punt de referència més concret per tocar la realitat.

Et demano, Senyor, que ens continuïs acompanyant al llarg de la vida, que ens ajudis a mantenir-nos en la militància, que ens donis l'alegria necessària per afrontar les dificultats i per viure feliços amb les nostres famílies i amb totes les persones que estimem. (Jordi Fernández - Grup Nou de Badalona).